

Pastoralis Sollicitvdinis, Sive De Officio, Et Potestate Episcopi

Tripartita Descriptio. Cvivs Pars Prima Episcoporum institutionem, ...
Secvnda Quicquid ad Episcopi est potestatem, ... Tertia Quod ad casuum
reseruationem, ... Methodo Noua, & expedita complectitur

Vbi quæ ad omnifariam Episcopi potestatem, vel ad Sacramenta, &
Ordines conferendos, vel ad dispensationes elargiendas pertinent,
comprehensa sunt

Barbosa, Agostinho

Parisiis, M.DC.XXV.

Episcopvs In Qvibus irregularitatibus, & suspensionibus hodie dispensare
possit? Allegatio XXXIX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98621](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98621)

38 Suspenditur, eo quod nesciente Episcopo, neque examine Ordines suscepti si occultus sit, potest ab Episcopo dispensari.

39 Suspenditur ob receptionem Ordinum sine litteris dimissorys si sit occultus potest ab Episcopo dispensari.

40 Episcopus potest dispensare cum eo, qui per saltum promotus ad Ordines, celebravit, ubi delictum fuerit occultum.

41 Irregularis ob administrationem in Ordinibus male susceptis, si sit occultus, potest ab Episcopo dispensari.

42 Episcopus potest dispensare cum eo qui Ordines minores suscepit ab Episcopo, qui renunciavit dignitati, vel Episcopatu, aut a censura irretito, dummodo delictum sit occultum.

43 Irregularis ob executionem Ordinum, quos non habebat, potest dispensari ab Episcopo, ut exerceat susceptos, ac alios suscipiat modo delictum sit occultum.

44 Simoniacus occultus potest dispensari ab Episcopo, non autem reabilitari ad beneficia in posterum obtinenda, nec ad ea retinenda, quae per simoniam occultam obtinuit.

45 Episcopus non potest absolvere a censuris incursis propter ingressum ad monasteria monialium, etiamsi delictum sit occultum.

46 Homicidium voluntarium, quod attinet ad praesens institutum, illud dicitur, quod est illicitum, intentum & volitum in se.

47 Episcopus potest dispensare in irregularitate proveniente ex homicidio licito, vel facto auctoritate legitima, & iusta de causa.

48 Episcopus dispensare valet in irregularitate ex homicidio casuali proveniente, modo delictum sit occultum.

49 Dispensare potest Episcopus in mutilatione membri etiam voluntaria, si est occultus.

50 Dispensare potest Episcopus cum illo, qui aliquem hominem occidit, non intendens occidere.

51 Dispensare potest Episcopus cum eo, qui mandavit ferro ut alterum percuteretur, sed auerit, ne occideret.

52 Homicidium mandans in persona cuius si committatur in personam alterius, non incurrit irregularitatem.

53 Dispensare potest Episcopus in homicidio occulto patris causa defensionis, non servato moderamine inculpatae tutelae.

54 Conciliaris constitutio habens committendam Ordinario loci facultatem dispensandi in irregularitate contracta ob homicidium commissum cum vi repellendo, quomodo intelligenda.

55 Irregularis efficitur quis homicidium committens transgrediendo moderamen inculpatae tutelae.

56 Inuasorem occidens, etiam ex odio, & cum intentione sumende vindictae, quando non potest aliter se defendere, non fit irregularis.

57 Moderamen inculpatae tutelae versatur circa modum, tempus, & causam.

58 Moderamen inculpatae tutelae excedere, quando quis dicitur.

59 Dispensare hodie non potest Episcopus in irregularitatibus provenientes ex homicidio voluntario occulto, aut manifestis, neque ad Ordines minores, nec ad simplex beneficium obtinendum.

60 Homicida est irregularis, nec, ad Ordines promoueri potest, nec in susceptu ministrare.

61 Episcopus iam non potest dispensare cum homicida voluntario ad retinendum Curatum.

62 Episcopus in foro exteriori etiam post Concilium poterit dispensare pro minoribus Ordinibus, & simplicibus beneficiis in homicidio iusto, vel casuali exequuto sine diligentia.

63 Summus Pontifex dispensare potest in qualibet irre-

gularitate proveniente ex homicidio iusto, vel iniusto, voluntario, vel casuali.

EPISCOPVS IN QVIBVS irregularitatibus, & suspensionibus hodie dispensare possit?

ALLEGATIO XXXIX.

Hodie virtute s. Concil. Trid. sess. 24. de reform. cap. 6. licet Episcopis in irregularitatibus omnibus, & suspensionibus ex delicto occulto provenientes, excepta ea, quae oritur ex homicidio voluntario, & exceptis alijs deductis ad forum contentiosum, dispensare; & in quibuscunque casibus occultis, etiam Sedi Apost. reservatis, delinquentes quoscunque sibi subditos, in dioecesi sua, per se ipsos, aut Vicarium ad id specialiter deputatum in foro conscientiae gratis absolovere, imposita poenitentia saluari; de cuius materia tractant Regim. de irreg. c. 33. §. 1. cum seqq. c. 26. & de off. & pot. Episc. c. 37. §. 2. cum seqq. Henri. in sum. lib. 7. cap. 13. §. 2. litt. r. & lib. 14. cap. 18. cum sequen. Soar. tom. 5. de censur. disputation. 7. §. 1. r. eodem tract. lib. 7. c. 7. Mar. Alter. eodem tract. tom. 2. disputation. 8. de suspens. cap. 3. Bonacini. eodem tractat. disputation. 7. quass. 3. Nauarr. conf. 15. sub titul. de sentent. excommuni. in antiqu. & consil. 11. sub titul. de privileg. in nouis, Sanchez de matrimen. lib. 2. disputation. 37. num. 11. cum sequentib. & disputation. 40. num. 17. & lib. 3. disputation. 23. num. 13. & lib. 8. disputation. secunda a num. 10. & latius in praecceptis Decalog. lib. 2. cap. 11. Jac. de Graff. tom. 2. conf. titul. de homicid. consil. 2. num. 14. cum sequentib. Valer. Reginald. in praxi fori poenitential. lib. 5. c. 2. num. 1. & lib. 30. tractat. 2. titul. 30 a num. 91. Cominch. de sacram. & censur. tom. 2. diff. 18. dub. 14. Nicol. Garc. de benef. p. 7. c. 11. a numer. 12. & p. 11. c. 10 num. 112. cum seqq. Arment. in add. ad recapit. legum Nauarr. lib. 3. tit. 18. l. 7. de irreg. in declar. num. 6. cum sequentib. & ceteri omnes in discursu citandi.

Verum pro faciliiori praesentis quaestiones explicatione, quae quotidiana, & in praxi utilissima est, sub triplici distinctionis membro praesens huius Allegationis materia diuiditur. In primo tractabitur, Episcoporum, & subditorum nomine, qui continentur. In secundo quod dicatur occultum, & qui sint casus occulti in quibus Episcopus dispensare valet. In tertio, irregularitates quae dicantur ex homicidio voluntario provenientes, in quibus Episcopo dispensandi facultas non conceditur.

*Episcoporum, & ſubditorum nomine
qui contineantur?*

Epiſcopi quibus à Concil. Trid. d. cap. 6. conceditur diſpenſandi facultas in caſibus ibi permiſſis, ſunt quicunque ſubditos habentes, etiam electi, & confirmati, quamvis non conſecrati, quia illis competunt ea, quæ ſunt iuriſdictionis, qualis eſt hæc diſpenſandi facultas, nec indigent conſecratione, ut probauit alleg. 36. num. 6. quare ita tenent citati à Cened. ad ſextum collect. 4. num. 3. quibus adde Soar. 10. 5. diſp. 41. ſect. 1. num. 7. Sanchez de matrim. lib. 8. diſp. 2. num. 11. Gutier. eodem tract. cap. 49. à num. 16. Mari. Alter. diſt. tom. 2. diſput. 8. de ſuſpenſ. cap. 3. verſ. tertio notandum, Aloyſ. Ricc. in praxi aſuea, & quotidiana reſoluit. 116.

3 Sed Epiſcopi illarum regionum in quibus Conc. Trid. adhuc receptum non eſt, non poſſunt uti illa facultate conceſſa d. cap. 6. quia ubi non eſt acceptatum quoad leges oneroſas, neque videtur acceptatum quoad fauorabiles, ita tenent, & decilum referunt Armendar. diſt. loco num. 11. Nicol. Garce. d. par. 7. cap. 11. numer. 23. Aloyſ. Ricc. in praxi fori Eccleſ. deciſ. 532. in 1. edit. & reſoluit. 445. num. 3. in 2. edit. Sanch. in præcepta Decalogi lib. 2. cap. 11. numer. 2. Mari. Alter. d. cap. 3. concl. 4. verſ. primo animaduertendum eſt, Bonacina d. diſp. 7. q. 5. puncto 1. numer. 2.

4 Non conuenit hæc poteſtas Epiſcopo in ordine ad omnes indifferenter, ſed conceditur proprio Epiſcopo habenti iuriſdictionem in ſuos ſubditos, ut Concil. declarat, ſub quorum nomine comprehenduntur in præſenti materia omnes illi, qui ſibi quomodocumque ſubduntur, vel qui ſunt ordinarij ſubditi, ut pote, qui ibi domicilium habent, vel quia ſubduntur quoad ſolum Pœnitentiæ forum, eo quod in ſua diœceſi inneniuntur, tanquam aduenæ, & peregrini, etiam ſi ſint vagabundi, ſcholæſtici, ac mercatores: nam quoad Sacramenta Confeſſionis, & Eucharistiæ ſunt ſubditi Epiſcopo loci, in quo reperiuntur, ex conſuetudine generali Eccleſiæ, vel ex interpretatiua voluntate Summorum Pontificum, ita Soar. de pœnit. tom. 4. diſp. 30. ſect. 2. num. 3. Sanchez de matrim. lib. 3. diſput. 23. num. 12. & in præcepta Decalogi lib. 2. cap. 11. num. 8. 9. & 17. Nicol. Garcia d. par. 11. cap. 10. num. 139. praxi Epiſcop. par. 1. verbo Vicarius, §. 18. dub. 4. Bonacina de cenſuris diſp. 1. q. 3. puncto 2. num. 5. Henrig. in ſum. lib. 14. c. 20. §. 5.

5 In abſolutione enim caſuum reſeruatorum, & cenſurarum impediendum receptionem Sacramenti videtur requiri ea ſaltem ſubiectione, quæ ſufficit, ut Epiſcopus Sacramentalem abſolutionem impendat, Bonacina diſt. diſput. 7. quaſt. 5. puncto 1. num. 4. & ideo ille, qui non eſt ſubditus Epiſcopi, puta medicus, Prætor, & ſimiles exteri, qui tamen habitant in ciuitate, ſub decreto d. cap. 6. comprehenduntur, ut in Sacramento Pœnitentiæ à ſuis criminibus abſolui valeant, etſi illi alijs in ciuitatibus commiſerint, ita decilum referunt Nicol. Garcia diſt. cap. 10. numer. 139. in 3. declarat. Armendar. diſt. loco num. 18.

6 Verum licet prædicta vera ſint in abſolutione caſuum reſeruatorum, & cenſurarum in Sacra-

mentali Confeſſione pro foro conſcientiæ, in obtinenda tamen diſpenſatione irregularitatis, ac ſuſpenſionis requiritur, ut Epiſcopus habeat iuriſdictionem ordinariam in eum, cui concedit relaxationem irregularitatis, iuxta ea quæ reſoluo alleg. 36. n. 17. & decilum referunt in proprijs terminis Nicol. Garcia, & Armendar. locis proxime citatis, quâvis contrarium teneat Henrig. d. §. 5.

7 Quæ quidem diſpenſandi poteſtas etiam extra diœceſim poteſt ab Epiſcopo erga ſubditos ſuos exerceri, nã verba Concilij in d. c. 6. ibi, in diœceſi ſua, referuntur ad poſteriorem illius capituli partem, in qua conceditur Epiſcopis facultas abſoluedi à reſeruatis, ex ea ratione, quia, Epiſcopus dum in ſua diœceſi exiſtit poteſt cum ſuo ſubdito in aliena diœceſi exiſtente extra iudicialiter diſpenſare, cum iuriſdictione diſpenſandi exerceri poſſit circa abſentem, ita docet Soar. de cenſur. 10. 5. d. 41. ſect. 2. n. 10. & 12. in fine. Sanchez in præcepta Decalogi lib. 2. c. 11. n. 12. Bonacina d. diſp. 7. q. 5. p. 1. n. 4. quicquid dicant Fr. Emma. in ſum. 10. 2. c. 69. n. 1. in fine. Henrig. d. §. 5. in prim. Anſa de cenſur. par. 7. diſp. 10. dub. 6. Cum ergo Epiſcopus in irregularitatibus omnibus, & ſuſpenſionibus ex delicto occulto proueniētibz, excepta ea quæ oritur ex homicidio voluntario, valeat diſpenſare cum ſibi ſubditis, hæc poteſtate uti poterit intra, vel extra diœceſim iuxta principia diſpenſationum; at vero in abſolutione à quibuſcunque caſibus occultis, etiam Sedi Apoſtolice referuatis, de quibus agit ſecunda pars d. c. 6. cum debeat eſſe Sacramentalis, ut ibi offenditur in illis verbis, in foro conſcientiæ gratis abſoluere, impoſita pœnitentiæ ſalutari, & non poſſit fieri per nuntium, vel per litteras, requiritur quod fiat ab Epiſcopo præſente pœnitente intra diœceſim commorantibus.

8 Et quod verba illa, in foro conſcientiæ, ſint intelligenda, ideſt in foro Sacramenti Pœnitentiæ, & in Confeſſione Sacramentali, refert pluries Sacram Cardinalium Congregationem cenſuiſſe Nicol. Garcia de benef. par. 11. c. 10. n. 139. reſoluit Aloyſ. Ricc. in praxi fori eccleſ. reſol. 445. n. 8. & accepi à quodam docto viro, ita tenere praxim S. Pœnitentiariæ, quicquid prædicta verba ſignificare, quod abſolutio data, vel facta, nihil proſit quoad forum exterius, & per conſequens poſſe Epiſcopum extra Cōfeſſionem abſoluere in caſibus particularibus occurrentibus, dicant Nauarr. d. conſil. 11. num. 2. Henrig. lib. 7. cap. 13. §. 2. verſ. Et Epiſcopus. Fr. Emma. q. regul. tom. 1. q. 20. art. 7. & quaſt. 61. art. 10. Soar. de relig. tom. 2. tract. 6. cap. 16. nu. 4. Sanch. lib. 8. diſp. 34. nu. 29. Graſſ. lib. 1. cap. 13. nu. 32.

9 Ex quibus inferitur Epiſcopum eo ipſo, quod aliquem irregularem admittit ad Ordines, aut concedit litteras dimiſſorias, cenſeri cum eo diſpenſare in irregularitate, aut concedere facultatem, ut diſpenſetur ab Epiſcopo, ad quem mittitur pro recipiendis Ordinibus, modo ſciat Ordinandum eſſe irregularem, & intentionem habere diſpenſandi, tum quia Epiſcopus non præſumitur velle delinquere ordinando irregularem, aut concedendo facultatem, ut promouetur, Matol. de irregul. cap. 51. num. 8. Henrig. d. lib. 14. cap. 17. §. 4. litt. P. Soar. de cenſur. diſp. 41. ſect. 3. num. 4. Sayr. eod. tract. lib. 7. cap. 14. numer. 10. Anſa par. 7. diſputation. 6. ſection. 5. dub. 6.

10 Hanc diſpenſandi, & abſoluedi poteſtatem Epiſcopo conceſſam ſine eius ſpeciali conceſſione Vicarius generalis exercere non po-

test, quia id Concil. requirit, ibi, aut Vicarium ad id specialiter deputatum, tum quia in generali concessione hæc non veniunt, *cap. penult. de pænit. in 6. quare ita tenent Rebuff. in praxi beneficii, tit. de forma vicariatus, nu. 179. cum sequentib. sbrozjus de Vicario Episcopi lib. 2. quæst. 19. num. 2. & q. 179. num. 1. & quæst. 180. num. 2. & quæst. 184. num. 1. pglin. de potestate Episcopi, cap. 4. §. 7. num. 2. versic. postremo, soar. de censuris disput. 41. sect. 2. num. 8. Narbona de appellatione a Vicario ad Episcopum, par. 1. num. 219. faciunt quæ eleganter tradit Campanil. in directorio iur. canonici rubr. 11. cap. 23. num. 148.*

11 An autem Episcopi possint committere hanc potestatem dispensandi, & absolvendi alijs? quæstio est dubia, in qua pro affirmativa parte, quod scilicet possint committere, & delegare illis faciunt multa, & validiora fundamenta; imprimis nulla occurrit ratio sufficiens cur credere debeamus voluisse Concilium illam facultatem reservare Episcopo per se ipsum tantum exercendam, præsertim cum non declarat hanc potestatem Episcopis convenire tanquam delegatis Sedis Apostolicæ, sicut aliquando facit, sed simpliciter eam Episcopis concedit, ergo videtur virtute huius decreti hæc potestas annexa iure ordinario iurisdictioni Episcopali, atque ita delegabilis est ab Episcopo. Deinde quia non eligitur industria persona, si enim eligeretur, nec generaliter, nec specialiter posset Episcopus delegare, tum quia quoties aliquid conceditur Prælati præsentibus, & futuris in perpetuum, non potest dici electam esse industriam personam, cum persona incognita delegetur, ut tradunt 14f. in l. more maiorum, numer. 65. ff. de iurisdictione omnium iudicum, C. error. Lopez l. 47. in fine tit. 18. p. 3. Menoch. de arbit. lib. 1. quæst. 64. numer. 17. quare hanc partem tenent Nauarr. d. conf. 11. de privilegijs numer. 4. Sanchez de matrimo. lib. 2. disputat. 40. numer. 17. versic. sed dicendum, ubi dicunt Concilium dist. cap. 6. intelligendum esse, ut velit vicarium Episcopum non habere ex generali commissione vicariatus hos casus, nisi sibi specialiter committantur: non autem ut velit negare Episcopo potestatem specialiter delegandi.

12 Verum Henric. lib. 14. de irregul. cap. 19. in fine, & lib. 6. de pœnitent. cap. 14. §. 7. iuncto comment. litter. O. ait non posse Episcopum generaliter Vicario, vel alij delegare hos casus, ut habeant facultatem generalem absolvendi, vel dispensandi pro suo arbitrio, sed tantum posse delegare, quando casus occurrerit, & dare facultatem, ut de mandato, & nomine ipsius faciat, quod quidem ex eo comprobatur, quia Concilium d. c. 6. expresse concedit Episcopis posse dispensare per se, vel per vicarium specialiter deputatum, tum quia dum hi casus Episcopo conceduntur, eligitur industria persona.

13 Alij vero putant Concilium dicto loco distinguere voluisse inter facultatem dispensandi super irregularitate, & suspensione; ac absolvendi à casibus reservatis: ut in prima exerceri per quemcunque, cui generaliter ab Episcopo sit delegata iurisdictione: secunda vero conveniat tantum Vicario, qui specialiter deputatus sit per Episcopum cum facultate absolvendi à casibus reservatis, differentie rationem in eo constituunt, quia Concil. d. caput. 6. Episcopis facultatem dispensandi super irregularitate, & suspensione generaliter concedit, quando vero in eodem ca-

pitate eis tribuit potestatem absolvendi in quibuscunque casibus occultis, etiam Sedi Apostolicæ reservatis suos subditos, dicitur, in diocesi sua per se ipsos, aut Vicarium ad id specialiter deputatum, potius volens coarctare, quam ampliare hanc iurisdictionem; nam si non addidisset verba illa, liberum fuisset Episcopo hanc facultatem committere cuicumque Sacerdoti: Concilium autem volens illam concedere tantum Episcopo, & Vicario ad id specialiter deputato, ita peculiari-ter expressit.

14 Sed nonnulli diversum prædictorum verborum esse sensum arbitrantur, sentientes Concilium voluisse hanc potestatem dispensandi super irregularitate, & suspensione solis Episcopis indulgere, ut per se ipsos illam exerceant, neque possint alijs delegare, ex eo probant quia Concil. in eodem cap. agit de dispensatione, deinde de absolutione, & facultatem dispensandi simpliciter concedit Episcopis sine ulla extensione, potestatem autem absolvendi extendit etiam ad Vicarium specialiter deputatum, ergo clarissime apparet mentem Concilij fuisse priorem iurisdictionem communicare tantum Episcopis, quia extensio, quæ in secundo casu ponitur, & taceatur in primo, aperte ab illo excluditur, constitutio enim in una parte declaratur ab alia, vel impletur, aut limitatur, & restringitur l. uni. in princ. C. de inoff. testib. Cum igitur Concil. nihil dicat de Vicario in prima parte, non debemus intelligere illam facultatem commissam esse Vicario, si enim illam voluisset concedere Vicario, utique id expressisset, sicut fecit in secunda parte, in qua agit de absolutione, arg. tex. in l. uni. §. si autem ad deficientes, C. de caduc. tollen. cum alijs citatis in libello de principijs utriusque iuris lit. L. num. 32. Ratio autem diversitatis propter quam Concil. voluerit potius extendere ad Vicarium facultatem absolvendi in casibus reservatis, quam potestatem dispensandi ab irregularitate, & suspensione, eam assignant, quia absolutio est magis necessaria ad salutem animarum, quam dispensatio, ita Mar. Alter. dist. cap. 3. conclus. 4. versic. tertio notandum, ubi ex alijs hunc sequitur intellectum Ego tamen in hoc opinionum conflictu meam interponere sententiam non audeo, dum super hoc peculiarem non habuero decisionem, interim studiosus iudicet lector.

15 Quæret aliquis quis possit cum Episcopo dispensare, si occurrat casus, ut ipsemet incidat in aliquod delictorum, de quibus in Concil. d. c. 6. putat Mari. Alter. d. concl. 4. versic. tertio quærit potest, non posse Episcopum, cum sit delegatus, huiusmodi potestatem, quam habet dispensandi, alteri committere, ut secum dispense. Verum alij communiter, & melius respondent posse ipsummet Episcopum alteri committere vices suas, ut secum dispense, & ad se absolvendum proprium suum Cofessarium deputare, cum eadem auctoritate, quam ipse habet, ex d. cap. 6. Concilij Trid. in sibi subditos, ita Majol. de irreg. lib. 2. c. 2. numer. 12. versic. est autem, & lib. 5. c. 51. numer. 7. soar. tom. 5. disp. 41. sect. 2. numer. 9. Henriquez in summ. lib. 14. de irreg. c. 18. §. 3. prax. nova Episc. 2. c. 1. numer. 17. pag. 107. soar. d. lib. 7. capit. 9. numer. 5. Armend. ubi proxime numer. 12. Alopf. Rec. in praxi rerum fore ecclesiasticæ decis. 518. in 1. editione, & resolut. 445. numer. 2. in 2. edit. Bellet. disquisit. clerical. cc ij

p. 1. tit. de diſciplina clericali §. 1. num. 54. Sanch. de matrim. lib. 8. diſp. 3. n. 3. & in præcepta Decalogi lib. 2. cap. 11. num. 11.

16 Capitulum Sed & vacante eandem habet facultatem diſpenſandi, & abſoluendi conceſſam Episcopis per Concil. d. cap. 6. nam licet illa facultas competat Episcopo iure ſpeciali, tamen competeit ei iure communi & iuriſdictione ordinaria illi tributa, ita in terminis reſoluunt Beza in reſponſis caſuum conſcientie p. 4. caſu 37. verſ. tandem nullus, Sayr. in clauſi Regia lib. 6. cap. 11. numer. 84. Henric. lib. 6. cap. 16. §. 1. & lib. 14. c. 20. §. 1. Fr. Emman. queſt. Regular. tom. 1. q. 61. art. 9. Cened. ad ſextum collect. 4. num. 3. Soar. tom. 4. de pœnit. diſp. 30. ſect. 2. numer. 4. Aloyſ. Ricci. in collect. deciſ. p. 3. collect. 721. verſ. tertio dubitatur, & in praxi ſeri eccleſiaſtici deciſ. 532. in 1. edit. & reſolut. 466. in 2. edit. & in praxi auct. reſolut. 118. num. 5. Sayr. deciſ. 31. de tempor. ordinat. praxiſ nouæ episcopalis p. 2. cap. 1. num. 16. pag. 106. Sanch. de matrim. lib. 8. diſp. 2. num. 10. Nicol. Garc. de benef. p. 5. cap. 7. num. 41. & p. 7. cap. 11. num. 21. quamuis contrarium teneant Mari. Alter. d. cap. 3. verſ. ex eodem & Bonacina de cenſuris diſp. 7. queſt. 5. p. 7. 1.

17 Abbates vero, & alij Prælati inferiores habentes iuriſdictionem ordinariam, & quali episcopalem, etiam nullius diœceſis, non gaudent prædicta facultate diſpenſandi, & abſoluendi conceſſa Episcopis in Concil. d. cap. 6. ex eo, quia Conciliaris illa conſtitutio hac in parte derogat iuri communi, & idcirco potius eſt limitanda, vt nomine Episcopis intelligamus ſecundum propriam ſignificationem huius nominis illos tantum, qui in episcopali dignitate conſtituti ſunt, non inferiores: ita Aragon. 2. 2. q. 88. art. 12. concl. 4. Fr. Emman. in ſumm. tom. 2. cap. 10. num. 6. Cened. d. collect. 4. num. 5. Tolet. in ſum. lib. 1. cap. 83. num. 5. ad finem, Soar. tom. 4. de pœnit. diſp. 30. ſect. 2. num. 6. & tom. 5. de cenſuris diſp. 41. ſect. 2. nu. 7. Petr. de Ledefm. in ſum. tom. 2. tractat. 1. cap. 6. poſt conclus. 2. diſſic. 1. Aloyſ. Ricci. in praxi ſeri eccleſiaſt. deciſ. 532. num. 1. in 1. edit. & reſol. 555. in 2. edit. Mari. Alter. d. cap. 3. verſ. ſed hic, Bonacina diſt. diſp. 7. q. 5. punct. 1. num. 6. & cenſuiſſe Sacram Congregationem referunt Nicol. Garc. diſt. p. 7. cap. 11. num. 13. & 17. Armendariz diſt. loco num. 9. & 10. Quamuis huiusmodi Abbatibus prædictam diſpenſandi, & abſoluendi poteſtatem eodem modo eſſe conceſſam, quo Episcopo aſſerant Henric. lib. 6. cap. 6. §. 1. Fr. Emman. queſtion. Regular. tom. 1. q. 24. art. 13. & 17. & q. 61. art. 9. Flores de Mena variar. lib. 3. q. 24. n. 18. Sayr. in clauſi Regia lib. 6. cap. 11. num. 83. in fine, Auila de cenſuris p. 7. diſp. 10. dub. 6. Sanch. in præcepta Decalogi lib. 2. cap. 11. num. 5. 18 Ex eadem ratione videtur dicendum Superiores, ſeq. Conuentuales Religionum exemptarum huiusmodi facultate à Concilio Episcopis conceſſa erga Religioſos ſibi ſubditos, vt non poſſe, & ita à ſacra Illuſtriſſimorum Cardinalium Congregatione deciſum fuiſſe referunt Garcia d. cap. 11. n. 13. & 20. Armendariz d. loco num. 10. Contrarium tamen, imò prædictos Superiores erga Religioſos ſibi ſubditos hanc poteſtatem habere, facultate ipſis ad hoc data à Pio 7. Conſtitutione ſua incipiente Romanus de anno 1571. die 21. Iulij tenent praxiſ noua episcopalis p. 2. cap. 3. num. 52. in princip. Henric. in ſumm. lib. 6. cap. 16. §. 8. & lib. 7. cap. 25. §. 2. & lib. 14. cap. ult. §. 5. ad finem. Fr. Emma. queſt. Regular. tom. 1. q. 61. art. 9. Fr. Ludou. Beza in reſponſis caſuum

conſcientie p. 4. caſu 37. in princip. Fr. Ioannes de la Cruz de ſtatu Religionis lib. 1. cap. 6. dub. 16. Sayr. de cenſuris lib. 7. cap. 7. num. 23. Molin. de iuſtit. tract. 3. diſp. 61. num. 4. & 5. & diſp. 70. in fine, Iacob. de Graſſis tom. 2. conſil. ſub tit. de homicidio conſil. 2. num. 23. cum ſeqq. Sanch. de matrim. lib. 8. diſp. 2. num. 13. & in præcepta Decalogi lib. 2. cap. 11. num. 7. & hæc ſecunda opinio attentæ dictæ Pij 7. Conſtitut. in praxi ſequenda eſt, illa vero non extante, in puncto iuris primam veriore iudico.

19 Archiepiſcopus dum actu viſitat habet facultatem abſoluendi ab irregularitate occulta virtute Concilij Trident. circa ſubditos ſuorum ſuffraganeorum, tunc enim ratione officij ordinarii habet facultatē ad abſoluendum, ita Henric. lib. 14. cap. 18. num. 3. Soar. tom. 4. diſp. 30. ſect. 2. num. 8. Sayr. in clauſi Regia lib. 6. cap. 11. num. 79. Auila de cenſur. p. 2. cap. 7. diſp. 1. dub. 10. concl. 3. & p. 7. diſp. 10. dub. 6. notat. 2. circa primam conſiſſionem, Sanch. in præcepta Decalogi lib. 2. cap. 11. num. 6. & lib. 4. cap. 38. num. 13. & 14. Bonacina de cenſuris diſp. 1. queſt. 3. punct. 2. num. 7. verſ. tertio, ubi in verſ. ſecundo, dicit etiam poſſe Archiepiſcopum à cenſuris laicis à ſuffraganeis, vel à Sede Apoſtolica abſoluere ſubditos ſuffraganeorum, quando malitioſe, aut negligenter differunt abſolutionem, vel quando ad illum fuit appellatum, & vocatæ fuerunt partes. Sic etiam in actu viſitationes non ſolum poteſt diſpenſare cum ſubditis Episcoporum ſuffraganeorum, ſed etiam cum ipſiſmet Episcopis ſuffraganeis, vt contra Soar. tenent Henric. d. c. 18. num. 4. Auila p. 7. diſp. 6. ſect. 5. dub. 5. Bonacina de cenſuris diſp. 7. q. 5. puncto 1. num. 2. in fine.

Occultum, quod dicatur, & qui ſint caſus occulti, in quibus Episcopus diſpenſare valet?

20 **C**Um Episcopi virtute Concilij Trident. ſeſſ. 24. de reform. cap. 6. poſſint omnino diſpenſare in omnibus irregularitatibus, & ſuſpenſionibus ex delicto occulto prouenientibus, oportune inquirendum eſt, quando dicatur delictum occultum, vt Episcopus poſſit diſpenſare in irregularitate, vel ſuſpenſione per illud incurſa? ſunt qui teneant occultum in præſenti materia ſecundum terminos iuris eſſe regulandum, & proprie dici, quod non poteſt probari, ita Iacob. de Graſſis tom. 2. conſil. ſub tit. de homicidio conſil. 2. num. 20. Nicol. Garcia de benef. par. 7. cap. 11. num. 46. Armendar. in addit. ad recopil. legum Nauarra lib. 1. tit. 18. l. 7. de irregularit. in declarat. num. 25.

21 Verum communis Doctorum reſolutio tenet occultum in præſenti dici, quod non eſt publicum, etiam ab aliquibus ſciatur, & poteſt tergiverſatione celari, quia Concil. d. cap. 6. à regula diſpenſandi excipit deducta ad forum contentioſum, ergo non excipit occulta, quæ probari poſſunt ſi tamen ad forum contentioſum non ſunt deducta; tum quia occultum plerumque accipitur non prout eſt improbable, ſed prout contra diſtinguitur à notorio, publico, vel ſaltem fa-

mofo, secundum *Panorm.* in cap. fin. de tempor. ordin. ubi occultum crimen ad hoc, ut quis possit promoueri, appellat illud, quod opponitur notorio, licet probari possit, idem *Panorm.* in cap. quassum, de penit. & remiss.

22 Et notorium est plena rei notitia inducens indubitatum, & finitam probationem, discussione non egentem, ut per *tex.* in cap. vestra, de cohabit. cleric. & in cap. cum olim, 24. de verbor. signif. tenent *Clar. lib. 5. §. fin. quass.* 9. *Mascara.* de probation. concl. 1101. *Paul. Comitol. respons. moral. lib. 1. quass.* 57. *Mench. illust. cap. 2. num. 11. & cap. 10. num. 23. Farinac. in praxi crimin. quass.* 21. num. 8. *Mench. de arbitrar. casu 166. num. 4. Jacob. de Gassius in auctis decis. par. 1. lib. 1. cap. 13. num. 43. & seq. Aldrete de religiosa disciplina tuenda lib. 1. c. 5. §. 2. num. 6.*

23 Hinc notorium dicitur delictum commissum, vel confessum in iudicio, *Mascard. concl. 1326. nu. 4. post Afflict. Menoch. & alios, Farinac. d. quass.* 21. num. 31. *Stephan. Gratiam d. recept. forens. cap. 142. num. 9. & 10. Aldrete d. 8. 2. num. 11.*

24 Item, & omne illud, quod ex actis iudicij constat, ex citatis per *Menoch. remed. 1. recap. num. 232. & de arbitrar. casu 166. numer. 6. & conf. 100. numer. 6. Tiracuell. de retract. lignag. §. 36. glof. 2. num. 44. Mascard. concl. 1101. num. 13. cum seqq. Farin. d. quass. 21. num. 14. & quass. 9. num. 20. Mendez a Castro in praxi Lusitana lib. 3. cap. 15. num. 4. Aldrete dict. §. 2. num. 10. Vel deducitur ex sententia in iudicio prolata *Mascard. concl. 1396. num. 15. Farinac. dict. quass. 28. num. 31. Quare textum illum intelligendum esse de illo occulto, quod probari potest, sed à paucis scitur, & aliqua valet tergiversatione celari tenent Nauarr. in manual. cap. 27. num. 241. in fine, vers. undecimo, sorbi in compend. mendicant. in resolut. materia absolut. pag. 48. Anton. Recha de p'stitio. verbo occultis, Rega in sum. par. 1. cap. 49. casu 16. Tolet. in sum. lib. 1. cap. 39. numer. 5. Leli. Zechi. de casibus Episcoporum rescriptis casu ult. num. 1. & casu 1. de irregular. circa finem, & in alid. in candelabro aureo, tit. de irregul. numer. 315. praxis Episcopalis. p. 2. verbo irregularitas, paragraph. 1. Azor. institution. moral. par. 1. lib. 8. cap. 10. quass. 9. Anila de censur. par. 2. cap. 7. disput. 1. dub. 12. concl. 2. & par. 7. disput. 10. dub. 6. Marti. Alteri. eod. tract. tom. 2. disp. 8. de suspens. cap. 3. vers. secundo notandum, Soar. tom. 4. disputat. 30. sect. 2. num. 2. & tom. 5. disputat. 41. sect. 2. num. 6. Molina de iustitia tractat. 3. disputat. 79. num. 8. vers. secundo, Fr. Emman. quass. Regular. tom. 1. quass. 24. art. 11. Paul. Comitol. resp. moral. lib. 6. quass. 44. numer. 2. P'golin. de potestate Episcopi cap. 57. num. 5. praxis noua Episcopalis par. 1. cap. 1. numer. 56. pag. 62. Aloys. Ricci. in praxi fori ecclesiast. decis. 523. in 1. edit. & resolut. 450. in 2. edit. Sayr. de censur. lib. 4. cap. 17. num. 21. & lib. 7. cap. 13. numer. 12. Sanchez de matrimen. lib. 2. disput. 37. numer. 11. & lib. 8. disput. 34. numer. 55. & in precepta Decalogi lib. 2. cap. 11. num. 19. cum seqq. Reginal. in praxi fori penit. lib. 3. tract. 2. num. 30. me citato Bonacini. de censur. disput. 1. quass. 3. punct. 2. num. 1. versic. quarto.**

25 Ex quibus recte inferitur posse Episcopum virtute Concil. in d. c. 6. dispensare, quando delictum non est publicum, vel notorium; quamuis sit notum tribus, vel quatuor, nec de illo sit fama in maiori parte viciniae, vel collegij.

26 Vnde etiam optime aliqui Doctores exigunt, ut delictum non sit occultum, sed publicum,

quod non tantum actus, qui est delictum, sit publicus, sed etiam ut sit publicum cum fuisse delictum, hinc resoluunt posse Episcopum dispensare etiam si actus sit materialiter publicus, non veroformaliter in quantum delictum, adhuc enim occultum dicitur delictum, ita *Emman. Sa verbo Episcopos num. 35. Fr. Emman. in sum. p. 1. cap. 276. num. 3. Henric. lib. 14. cap. 20. num. 4. Sayr. de censuris lib. 7. cap. 3. num. 13. Bonacina eodem tract. disp. 7. q. 5. puncto 1. num. 4. vers. dixi in prouenientibus. Sanchez. d. lib. 8. disp. 34. num. 56. praxis noua episc. p. 1. cap. 1. rub. de dispensat. sub num. 56. fol. 61. Aloys. Ricci. in praxi fori ecclesiast. resolut. 450. num. 5. in 2. edit. P'golin. de censuris tab. 1. cap. 13. §. 7. sub. num. 4. Galet. in margarita casuum conscientie verbo delictum, vlt. Campan. in diuersorio iuris Cammeri rub. 7. cap. 5. num. 3.*

27 Hinc etiam colliges posse Episcopum dispensare in irregularitate proueniente ab excommunicatione celebrante, quando excommunicatio est occulta, licet celebratio sit manifestata, nam ad hunc effectum censura dicitur occulta, quae incurritur coram multis ignorantibus illam tamen eo casu incurri, ita *Fr. Lud. Mir. in man. Prael. tom. 2. q. 8. ar. 14. concl. 2. praxis noua Episcop. p. 1. cap. 1. num. 56. pag. 62. Nauarr. conf. 2. sub. tit. de clericis non ordinato ministr. in utraque edit. Galet. d. verbo delictum pen. Leli. Zechi. d. casu ult. num. 1. vers. & quod pag. 248. quicquid dubitet additionator ad dictum cons. Nauarr.*

28 Delictum ad forum contentiosum ad hoc ut Episcopus in irregularitatibus, & suspensionibus ab eo prouenientibus, dispensandi facultatem non habeat, dicitur statim ac denunciatio, aut accusatio de illo coram legitimo iudice facta est, ita *Marti. Alteri. d. cap. 3. vers. postulat, ubi multis nititur suam comprobare sententiam. Vel ubi primum citatio est facta, quia regulariter à citatione incipit iudicium, §. fin. in sit. de pena temere litig. glof. in rub. c. de in ius vocando, ut tenet Aloys. Ricci. in praxi fori ecclesiast. decis. 522. in 1. edit. & resolut. 449. in 2. edit.*

29 Verum ego tenerem delictum dici deductum ad forum contentiosum post huius contestationem, ex sequentibus, primò quia forum contentiosum vere dici non potest, nisi inter partes super delicto commisso contendatur, negando, vel confitendo, quo actulitis contestatio etiam in criminalibus inducitur, ut tenent *P'ui. Neapel. decis. 310. num. 13. Farin. in praxi crimin. q. 10. sub num. 57. ad finem.*

30 Deinde forum contentiosum, idem sonat quod iudicium; At iudicium proprie post litem contestatam dicitur, ex resolutis per *Azzini. in praxi Florentini §. 1. cap. 1. nu. 14. & seq. Lancellotti. de attent. in presat. num. 7. Peregr. vari. lib. 2. sub rubr. de iudic. num. 54.*

31 Vterius foris contentiosum nihil differt à lite mota, quia idem est, si non plus, in foro contendere, & in eo litem mouere; at lis mota dicitur postquam litis contestatio facta fuerit, ut probat *text. in cap. ex parte 30. de verbor. signif. & resoluunt Maranta de ordine iudic. p. 5. tit. & omnia fiant durante instantia num. 64. Sura. de alim. tit. 5. q. 8. num. 4. Cabed. Lusitan. decis. 15. num. 10. p. 2. ergo etiam tenendum delictum deductum ad forum contentiosum, dici post litem contestatam.*

32 Deducto igitur delicto ad forum contentiosum, modo supra explicato in irregularitate, vel suspensione ex illo proueniente impeditur Episcopus

Episcopus dispensare, quod quidem impedimentum non est dicendum semper durare, ex eo quod semel deductum fuerit ad forum contentiosum, sed tantum quousque duraverit iudicium, quo finito, habita sententia absolutoria, licebit eidem Praefuli dispensare, quia adhuc manet occultum, & non potest dici deductum cum effectu, ex quo probatum non fuit: ita *Vald. in candel. aureo tit. de excomm. numer. 42. Emman. sa verbo Episcopus, num. 34. Fr. Emman. in summ. par. 1. cap. 167. numer. 4. Vega in summ. par. 2. cap. 15. casu 2. Jacob. de Grassis in aureis decis. par. 1. lib. 1. cap. 13. numer. 42. & tom. 2. consil. sub tit. de homicid. consil. 20. numer. 20. Soar. de censur. disputat. 41. sect. 2. numer. 6. Sayr. eodem tract. lib. 7. cap. 7. num. 12. Aula eodem tract. par. 7. disputat. 1. dub. 11. concl. 3. Henriquez lib. 14. cap. 17. §. 2. in commento litt. H. Campanil. in divers. iuris Canonici, rubr. 11. cap. 23. num. 144. Mari. Antenn. variat. resolution. lib. 3. resol. 16. sub numer. 21. vers. nec obstat. Mari. Alteri. d. cap. 3. vers. postulat. Molina de instituta tract. 3. disputat. 79. num. 8. vers. 2. & 3. Sanch. de matrim. lib. 2. disputat. 37. num. 12. & lib. 8. disputat. 34. num. 57. & in precepta Decalogi lib. 2. cap. 11. numer. 21. & me citato, Bonacina de censuris disput. 1. quæst. 3. puncto 2. numer. 2. & disputat. 7. quæst. 5. puncto 1. num. 4. vers. dixi excepto.*

33. Quin etiam si medijs deprauatis obtinuerit absolutionem ab iniecto crimine dispensabit Episcopus, *Henriq. dist. lib. 14. cap. 10. §. 4. Soar. dist. sect. 2. a num. 6. Sayr. d. cap. 7. num. 12. Sanchez dist. lib. 2. de matrim. disput. 37. numer. 12. in fine, & lib. 8. disputat. 34. numer. 57. Campan. in divers. iuris Canon. rubr. 7. cap. 5. numer. 8. & rubr. 11. cap. 23. num. 144.*

34. Vbi etiam tenet, quod si iudicium non fuerit sententia finitum, eo quod accusator per annum tacuerit, potest ab Episcopo elapso anno dispensari, vel ordinari, & allegat *gloss. verb. obrepit, in cap. tantis, 81. dist. & cap. omnipotens Deus, de accusat. ac Maiol. de irregular. lib. 3. cap. 17. sub num. 9. & Sayr. d. cap. 7. num. 11.*

35. Dubitari tamen potest vtrum Episcopus possit dispensare si delictum deductum sit ad forum contentiosum, & iam finito iudicio punitum? in qua quaestione tenet vna sententia etiam hoc casu posse Episcopum dispensare, subscribunt, *Henriquez dist. lib. 14. cap. 7. numer. 5. Aula de censuris par. 2. disputat. 2. dub. 7. & par. 7. disput. 10. dub. 7. Sanchez in precepta Decalogi lib. 2. cap. 11. num. 21. vers. Sed quid, Reginald. d. lib. 30. tract. 2. num. 29. vers. Sexto. Sed contrariam sententiam veriorum duco, quia delictum hoc non potest negari ad forum contentiosum esse deductum, nec deinde occultum, imo publicum: nam quæ probantur in iudicio appellantur publica, ita *Gutter. canon. lib. 1. cap. 3. ad finem, Fr. Emman. in summ. par. 1. cap. 168. in fine, Soar. d. sect. 2. numer. 5. ad finem, Bonacina d. puncto 2. num. 2. & disputation. 7. quæstion. 5. puncto primo, num. 5.**

36. Ex quibus omnibus primo collige posse Episcopum virtute Concilij d. cap. 6. dispensare in irregularitate, quæ contrahitur ex reiteratione Baptismi occulta, ita *Tolet. in sum. lib. 1. cap. 70. Aula de censur. par. 7. disput. 7. quæst. 3. puncto 3. nu. 9. etiam si incurritur ab aliquo publice baptizante, dummodo nesciatur an qui baptizatur, fuerit antea baptizatus, Sayr. dist. lib. 7. capit. 10. num. 16. An la dist. dub. 6. Sanchez de matrim. lib. 2. disputation. 37. num. 11.*

37. Secundo collige Episcopum etiam posse di-

spensare in irregularitate contracta ab eo, qui duos Ordines Sacros, vel Acolytatu cum Subdiaconatu eodem die suscepit, quando delictum est occultum: *Henriquez lib. 14. cap. 6. num. 5. Aula par. 7. disputat. 9. sect. 1. dub. 4. ad finem, Sayr. d. lib. 7. cap. 10. num. 36. Bonacina d. disput. 7. quæst. 3. puncto 4. num. 4. Vgol. de censuris tract. de irregular. cap. 39. §. 1. num. 31. & de potest. Episcopi cap. 57. §. 2. num. 4. vers. quarto.*

38. Tercio collige posse etiam Episcopum dispensare in suspensione contracta ab eo, qui futuue, idest, nesciente Episcopo, neque probante, neque exanimante Ordines suscepit, si occulta sit, *Henriquez lib. 14. cap. 6. §. 5. Soar. d. disput. 42. sect. 3. num. 5. Connech. disp. 18. dub. 5. num. 43. Bonacina d. puncto 4. num. 5. Vgol. d. tract. de off. & pot. Episc. c. 57. §. 2. num. 4. vers. quarto.*

39. Quarto collige Episcopum etiam posse dispensare in suspensione, quam quis contraxit recipiendo Ordines sine litteris dimissorijs, si sit occulta, *Bonacini de sacram. disp. 8. q. 2. puncto 4. nu. 25.*

40. Quinto collige posse Episcopum dispensare cum eo, qui per saltum promotus ad Ordines, celebravit, vbi delictum fuerit occultum, *Vgol. d. §. 2. num. 4. vers. tertio.*

41. Sexto collige eodem modo posse Episcopum dispensare in irregularitate occulta proveniente ab administratione in Ordinibus male susceptis, ita *Auct. Carthebesis Neapol. lib. quart. capit. 12. vers. tertio, Maiol. de irregular. lib. 1. cap. 30. num. 9. in fine. Campan. in divers. iuris Canon. rubr. 7. cap. 5. num. 2. qui hoc verum esse dicunt si Episcopus non fuerit etiam scienter particeps eiusdem culpa.*

42. Septimo collige posse etiam Episcopum dispensare cum eo, qui Ordines minores suscepit ab Episcopo, qui renuntiavit Episcopatu, vel dignitati, aut a censura irretito, schismatico, hæretico, deposito, vel degradato, dummodo delictum sit occultum, *Vgol. d. §. 2. num. 4. vers. quinto.*

43. Octavo collige posse etiam Episcopum dispensare in irregularitate, quam quis contraxit exercendo Ordines, quos non habebat, ut exerceat susceptos, ac alios suscipiat, modo delictum sit occultum, *Vgol. de c. 57. §. 3. num. 1. vers. si etiam, Bonacini de cens. disp. 7. quæst. 3. punct. 6. num. 10.*

44. Nono collige Episcopum etiam posse dispensare cum simoniaci occulto, non tamen illum rehabilitare ad beneficia in posterum obtinenda, nec ad ea retinenda, quæ per simoniam occultam obtinuit, ita per Sacram Congregat. decisum fuisse testantur *Soar. de relig. tom. 1. tract. 3. lib. 4. c. 61. numer. 11. Less. de inst. lib. 2. c. 35. num. 140. Nicol. Garc. de benef. p. 8. c. 1. num. 74. Armendar. in addit. ad recopil. legum Navarra lib. 1. tit. 18. l. 7. de irregul. in declarat. numer. 15. & 16. Quamvis contrarium alferere videatur Campan. in divers. iuris Canon. rub. 11. cap. 27. numer. 66.*

45. Aduertendum maxime est, quod a censuris incurſis propter ingressum ad monasterium monialium non potest Episcopus absolvere, etiam si delictum sit occultum, quia ita declaravit sacra Congreg. teste *Aloys. Ric. in praxi fori eccles. decis. 648. in 1. edit. & resolut. 544. num. 5. in 2. edit.*

Homicidium voluntarium quod dicatur, ad hoc, ut irregularitatis ex eo provenientibus Episcopus dispensandi facultatem non habeat?

IN proposito, & hoc respectu illud tantum dicitur homicidium voluntarium, quod est illicitum, intentum, & volitum in se: ita Nau. in manual. cap. 27. Fr. Emmanuel. quæst. Regular. to 1. quæst. 24. artic. 9. Cou. in Clem. si furiosus par. 2. in initio, & §. 1. numer. 2. Reg. en efecto de Curas cap. 12. numer. 325. Ludovic. Lopez in instruct. conscient. tom. 2. par. 2. capit. 28. in princip. Anil. de censur. par. 7. disput. 3. dub. 7. & disput. 6. sect. 1. dub. 1. Regolin. cod. tract. tit. de irregular. cap. 33. Soar. cod. tract. tom. 5. disput. 44. sect. 1. & disput. 45. sect. 2. Saly. cod. tractat. lib. 7. cap. 7. numer. 5. cum seqq. Fr. Emmanuel. in summa. tom. 2. cap. 179. cum sequent. Vasq. 1. disputat. 10. numer. 39. Anton. Roch. de visitat. verbo homicidio voluntario, Molin. de iustit. tract. 3. disputat. 33. & 39. Martin. Bonacina in tract. de contractib. disput. 2. quæst. ultim. punct. 2. numer. 1. Aloys. Ricci. in praxi fori eccles. decis. 519. in 1. edit. & resolut. 446. in 2. edit. Campanili in diversor. iuris Canon. rubr. 11. cap. 23. numer. 137. Miranda in manuali Prælat. tom. 2. quæstione 8. articulo 9. conclus. 1. em.

47 Primo ex dictis infertur Episcopum vigore facultatis Concilij dict. cap. 6. posse dispensare in irregularitate proveniente ex homicidio licito, vel facto auctoritate legitima, & iusta de causa, nempe illo, quod procedit ex defectu lenitatis, qualem iudices, ceterique ministri iustitiæ proprium officium iuste exequentes, committunt, quod neque culpabile, neque iniustum apparet, quare ita tenent Cou. in Clem. si furiosus, par. 1. §. 3. numer. 7. in fine. Nauar. dict. cap. 27. numer. 40. vers. quarto, & in rub. de iudic. numer. 109. vers. tertio, cum seqq. sequitur Campan. in diderorio iuris Canonici, rub. 11. cap. 23. numer. 138. & ita etiam concludit Fr. Emmanuel. dict. q. 24. art. 8. reiecta negatua opinione, quam antea firmaverat in summa. par. 1. cap. 174. ob illam rationem quod Concil. dict. capit. 6. facultatem tribuit Episcopis dispensandi in irregularitatibus provenientibus ex delictis occultis, ergo non concessit in proveniente ex homicidio iusto, in quo nullum adest delictum, idem tenent Pinald. in candelabro aureo par. 2. tit. de irregul. §. de dispensat. quoad fratres num. 326. & 327. dicens ita prælicari, Medin. in summa. par. 1. cap. 12. §. 12. dicens esse multorum Doctorum opinionem, & Matol. de irregul. lib. 5. c. 48. §. 6. dicens quod homicidium voluntarium, cuius irregularitas soli Papæ reservatur, & quod non comprehenditur in iubilæis, ac in aliis privilegiis concedentibus facultatem ad dispensandum in irregularitatibus, solummodo comprehendit illud homicidium, quod est prohibitum, atque illicitum, quia inquit, homicidium significat factum iniustum, quod prohibetur per quintum præceptum Decalogi. Idem etiam tenent Bam. 2.2. quæst. 40. articulo 2. dub. 4. ubi agendo de Prælati regularibus dicit posse illos dispensare cum sibi subditis, qui in bello iusto occiderunt aliquem, cum hoc homicidium non sit illud homicidium voluntarium, ratione cuius contrahitur irregularitas solummodo per Summum Pontificem dispensabilis. Quamvis contrarium, imo Episcopum non

posse in homicidio voluntario iusto dispensare, resoluunt Jacob. de Grassis in decis. aureis par. 1. cap. 13. numer. 38. lib. 1. Molina tract. 3. disput. 79. numer. 8. vers. 4. praxis episcop. par. 1. verbo irregularitas §. 8. Rega in summa. par. 1. cap. 56. casu 6. & cap. 127. casu 27. & par. 2. cap. 15. casu 40. & en efecto de Curas cap. 11. numer. 287. & cap. 12. numer. 323. & Regolin. de irregularit. cap. 33. §. 1. numer. 1. & cap. 44. §. 2. numer. 4. & cap. 62. §. 2. numer. 5. Anil. de censur. par. 7. disput. 6. sect. 5. dub. 1. Gutier. Canon. lib. 2. cap. 6. numer. 170. Nicolaus Garcia de benefice. p. 7. cap. 11. numer. 40. Henric. in summa. lib. 14. cap. 9. §. 3. & cap. 19. §. 4. in comment. lib. K. Navar. ruihi visus sibi contrarius conf. 34. sub tit. de homicid. in aniq. & confil. 39. in nouis, ubi tenaciter defendit, asserens pro hac parte facere consuetudinem totius Orbis petendi illam à Papa, refert Sayr. in floribus decis. sub titul. de homicidio decis. 31. Sic etiam dicerem posse Episcopum dispensare cum Clerico in sacris constituto pugnante, & occidente in bello iusto, ut tenent Henric. dict. cap. 19. §. 4. Anil. par. 7. disput. 6. sect. 5. dub. 5. contra Bonacina de censur. disput. 7. quæst. 4. punct. 4. numer. 13. & puncto ultim. numer. 10. Item etiam cum eo, qui vertit infirmum intentione accelerandæ mortis, ne tandiu patiat, ut tenet Anil. dict. dub. 5. ad finem, contra Henric. dict. cap. 19. §. 3. Nam homicidium voluntarium, de quo similiter agit Concil. sess. 14. cap. 7. illud est quod illicitè, per inuidias, & ex proposito fit, Concil. enim dict. loco iterum, ac multoties repetit huiusmodi particulas, per invidiam per inuidias, ex proposito, propria voluntate, & ad infinuandum quod huiusmodi homicidium, de quo loquitur, & cuius irregularitas dicitur ibidem quod sit Summo Pontifici reservata, debet esse illicitum, intentum, ac volitum, siue voluntarium in se, aut saltem æquipollenter in sua causa, prout asserunt Nicol. Garcia dict. cap. 11. numer. 44. Aloys. Ricci. in dict. praxi decis. 519. in 1. edit. & resolut. 446. numer. 2. in 2. edit.

48 Secundo infertur Episcopum dispensare posse in irregularitate ex homicidio casuali proveniente, modo delictum sit occultum, ex eo quia Concil. Trident. dict. capit. 6. Episcopis potestatem dispensandi concedit in irregular. ex delicto occulto, excepto homicidio voluntario, sed homicidium casuale non est proprie voluntarium, ergo Episcopus potest dispensare in irregularitate proveniente ex homicidio casuali, modo sit occultum, prout resoluunt Miranda dict. quæst. 8. art. 13. conclus. 2. & 3.

49 Tercio infertur posse Episcopum dispensare in mutilatione membri etiam voluntaria, si sit occulta, in qua nihil innovavit Concil. dict. cap. 6. quod solum exceptit homicidium voluntarium, sub qua exceptione non intelligitur mutilatio voluntaria, cum vere non sit homicidium: ita Nau. in manu. cap. 27. numer. 194. Sa verbo irregularitas in fine, Marc. Anton. Gentens. in praxi Archiep. cap. 66. numer. 9. in 2. edit. Cardin. Tol. in summa. lib. 1. cap. 88. vers. 6. & cap. 89. numer. 3. Fr. Emmanuel. quæst. Regular. tom. 1. quæst. 24. articulo 10. & in addit. ad Bullam Cruciatæ §. 13. numer. 6. praxis nova episcop. par. 1. cap. 1. numer. 57. Soar. tom. 5. disput. 44. sect. 2. numer. 4. & sect. 4. numer. 35. Molina de iustitia tom. 4. disputat. 79. sub numer. 8. Valeri. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 30. tractat. 2. numer. 91. Fr. Ludovic. Miranda dict. quæstione 8. articulo 11. Conineb. de sacramentis, & censur. tom. 2. disputat. 18. dub. 8. Anila de censur. par. 7. disputat. 6. sect. 6. dub. 4. Bonacina de censur. disputat. 7. quæst. 4. puncto ultim. ec in j

numer. 11. & ſuper hoc latam eſſe à Sacra Congreg. declarationem referunt *Armenazar* in addit. ad reſcopil. legum *Nauarra* ad lib. 1. tit. 18. l. 7. de irregul. in declarat. numer. 14. *Nicol. Garcia* de benef. par. 7. cap. 11. numer. 30. cum ſeqq. *Campañil. diſt.* cap. 23. numer. 143. *Aloſy. Ricci. diſt. reſolut.* 447. numer. 4. *Miranda diſt. quaſt.* 8. artic. 11. Licet contrarium tucantur *Medina in ſumm.* lib. 1. cap. 11. §. 12. & alij quos refert, & ſequitur *Sanch. in præcepta Decalogi* lib. 1. capit. 10. numer. 40.

50 Quarto inferitur poſſe Episcopum cum illo diſpenſare, qui aliquem hominem occidit, non intendens occidere, cum huiusmodi homicidium caſuale dicatur, nam qui facit aliquid vnde ſequuta ſit mors, non tamen fecit animo inferendi mortem, incurrit irregularitatem ex homicidio caſuali prouenientem: ita *Nau. in man.* cap. 27. numer. 240. & *conf.* 27. de homicid. *Henriq. in ſumm.* lib. 14. cap. 19. §. 3. in commento lit. E. quos refert, & ſequuntur *Aloſy. Ricci. in praxi ecclēſ. deciſ.* 521. in 1. edit. & reſolut. 448. numer. 2. & 3. in 2. edit. *Bonacina diſt. puncto ultim.* numer. 7.

51 Quinto inferitur Episcopum poſſe diſpenſare cum eo, qui mandauit ſeruo, vt alterum percuteret, ſed caueret ne occideret, nam homicidium inde ſequens non eſt proprie voluntarium reſpectu mandantis, ſed eſt caſuale culpabile *P. Molina tom.* 4. tract. 3. diſputat. 3. numer. 7. *Henriq. diſt.* lib. 14. capit. 19. §. 3. in commento lit. E. & capit. 14. §. 2. *Bonacina diſt. puncto ultim.* numer. 8.

52 Mandans enim homicidium in perſona vnus ſi committatur in perſona alterius, non incurrit irregularitatem, quæ cōtrahitur ex homicidio voluntario, prout referunt *decimil. Campañil. diſt.* cap. 23. numer. 84. *Aloſy. Ricci. in praxi aurea reſolut.* 412. Et ſuper hoc fertur fuiſſe in ſacra Congregatione propoſitum dubium hiſ verbis. An is, qui mandauit aliquem baculo vulnerari eo expreſſo ne occideretur, ſi mandatarius armis percuſſerit, & occiderit, intelligatur incidiſſe in decretum *Concilij ſeſſ.* 24. de reformat. cap. 6. vt in omni ordinatione à beneficio, & officio abſque ſpe diſpenſationis perpetuo carere debeat; Congregatio cenſuit negatiue, cum Concil. requirat homicidium per inſidiam, per inſidias, & ex propoſito, referunt *Garcia diſt.* cap. 11. numer. 44. *Aloſy. Ricci. in diſt. praxi deciſ.* 519. in 1. edit. & reſolut. 446. in 2. edit. & in praxi aurea reſol. 407.

53 Sexto inferitur Episcopum poſſe diſpenſare in homicidio occulto patrato cauſa deſenſionis non ſeruato moderamine inculpatæ tutelæ, quia huiusmodi homicidium volitum cauſa deſenſionis, non comprehenditur ſub homicidio voluntario, imo potius, licet non ſit mere neceſſarium, neceſſarij vim habet, quatenus vitandæ mortis cauſa ſit, licet tamen *Fr. Emman. diſt. quaſt.* 24. artic. 13. & poſt eum *Fr. Ludon. Miranda diſt. quaſt.* 8. artic. 13. in printip. crediderint neceſſarium homicidium comprehendere ſub caſuali, illam rationem quod factum non ex propoſito, ſit ſemper caſuale, ſer. *Ariſt.* 2. *Phyſic.* & propterea conentur reſpondere textui *Concilij Trident. ſeſſ.* 14. de reformat. cap. 7. inſinuanti duas prædictas ſpecies homicidij in aliis verbis, ſed caſu, vel vim vi repellendo, & aſſerit ipſe *Fr. Emman.* prædictam diſiunctiuam non fuiſſe appoſitam cauſa diſtinctionis formalis ſignificandæ inter illa duo homicidia, ſed cauſa maioris declarationis, præſertim quod in exemplis non eſt ſemper vigor loquutionis ſeruandus. Nihilominus prædictis non obſtantibus,

& ſalua pace tanti viri verior amplectenda eſt Doctorum diſtinctio plures conſtituentium homicidij ſpecies, vt aliud ſit voluntarium, aliud caſuale, & aliud neceſſarium: ita *Petrus Gregor. lib.* 4. par. 1. in Canon. titul. 13. cap. 2. *Campañil. diſt.* cap. 23. num. 31. quare hanc illationem tenent *Nauarr. in manual.* cap. 27. numer. 39. *Henriq. lib.* 14. cap. 10. numer. 2. *Valentia tom.* 4. diſputat. 7. quaſt. 19. puncto 3. §. 5. *Sayr. de cenſur.* lib. 7. cap. 7. numer. 12. *Molina diſt. diſputat.* 79. numer. 8. & 11. *Auila par.* 7. diſputat. 6. ſect. 5. dub. 5. *Barnes in 2.2. D. Thomæ quaſt.* 64. artic. 8. verſ. ad ſecundum, *E. Emman. in ſumm.* tom. 1. cap. 173. numer. primo. *Peg. par. ſecunda capit.* 15. caſu 23. verſ. nota.

54 Nec videtur obſtare Conciliaris Conſtitutio quatenus habet committendum Ordinario loci facultatem diſpenſandi in irregularitate contracta ob homicidium commiſſum vim vi repellendo. Primo *Bonacina diſt. quaſt.* 4. puncto ultim. numer. 9. dicit illam non agere de homicidio occulto, ſed publico, vt patet ex illis verbis ibi, qui non niſi cauſa cognita, & probatis precibus, &c. item aliter reſpondet Concil. ſcilicet loqui de diſpenſatione in foro externo, at vero noſtram ſexti corollarij reſolutionem de diſpenſatione in foro conſcientiæ, iuxta cap. 6. ſeſſ. 24. de reformat. Secundo *Mayol. de irregul.* lib. 1. cap. 2. numer. 10. verſ. 20. & lib. 5. cap. 48. numer. 10. & 11. dicit diſpenſationem *Concilij ſeſſ.* 14. cap. 7. procedere in quocumque homicidio etiam vim vi repellendo commiſſo contra *Clemen. ſi furioſus de homicid.* Tercio denique, & melius dicendum eſt eam non loqui de illo homicidio, qui occidit ob inculpatibilem neceſſitatem defendendi vitam, quia talis nullatenus eſt irregularis ex diſt. *Clemen. ſi furioſus*, iunctis reſolutis per *Aloſy. Ricci. in collect. deciſ.* par. 4. collect. 930. *Franc. Leo in theſauro ſori ecclēſ.* par. 3. cap. 9. numer. 9. *Campañil. in diuerſ. iuris Canon. rubr.* 11. cap. 23. numer. 51. *Bonacina diſt. diſputat.* 7. quaſt. 4. puncto 6. num. 3. cum ſequenti. Sed agere de eo qui eget diſpenſatione, & per conſequens de eo, qui in ſe defendendo exceſſit moderamen inculpatæ tutelæ, talis enim ſit irregularis, quamuis non ea irregularitate, quæ eſt indiſpenſabilis niſi à Papa, ſed illa quæ ab Episcopo diſpenſari poteſt: *Sayr. diſt.* cap. 7. numer. 22. & deciſ. 9. de homicid. *Paul. Comit. reſponſ. moralium* lib. 6. quaſt. 54. numer. 3. *Iacob. de Graſſis in aureis deciſ.* par. 1. lib. 2. cap. 65. numer. 13. vbi reſoluit quod excedens modum in ſe defendendo ſit irregularis ea irregularitate, quæ poteſt ab Episcopo cauſa cognita diſpenſari, & circa intellectum diſt. cap. 7. latius tractant *Valerius Reginald. in praxi ſori panit.* lib. 30. tractat. 2. numer. 112. *Coninch. de ſacrament. & cenſur.* tom. 2. diſputat. 18. à numer. 73. latiffimè *Cened. practicar. quaſtionum* lib. 1. quaſt. 24. numer. 13. cum ſequenti, optime *Petrus de Ledefma in ſumm.* par. 2. tract. 8. de iuſtit. commutat. cap. 18. coroll. 14. diſſicillatè *Beller. diſquiſit. cleric.* par. prima, titul. de diſciplina clericali §. 5. numer. 109. cum ſequenti.

55 Vndeſciendum eſt quod quando propter ineuitabilem neceſſitatem tutandi propriam perſonam commiſit quis homicidium, moderamen inculpatæ tutelæ transgrediendo, irregularis eſt per cap. ſignificasti il 2. ibique notane gloſ. & Doct. de homicidio, *Cou. in Clem. ſi furioſus* par. tertia, §. 1. numero ſecundo in fine, *Iacob. de Graſſis diſt.* numer. decimo tertio, præcipue ſi dolo, & ex propoſito excedat *Farin. diſt. quaſtione* 125. numer. 418. Hinc irregularis

est, qui percussorem ab eo fugiente occiderit propter excessum gloriæ, ver. secularibus in cap. 3. de homic. Paul. Comit. respons. mor. lib. 4. quæst. 10. numer. 12. Farin. dict. quæst. 125. numer. 385. quin, & pro homicidio puniatur, sed extraordinaria pœna iudicis arbitrio imponenda ex resolutis per Dec. in l. vi. cum num. 18. ff. de iust. & iur. Clar. §. homicidium num. 27. vbi Baiar. num. 90. Menoch. de arbit. casu 268. idque tamen modum præfatum inculpatæ tutelæ excessisset, tam ob culpam, quam si propter dolum, vt firmant Bertrand. consil. 274. numer. 2. volum. 1. par. 1. Clar. dict. numer. 27.

56 Nam qui occidit inuasorem, quando non potest aliter se defendere, non sit irregularis, quamuis inuasorem occidat ex odio, & cum intentione sumenda vindictæ, vt per Molin. de iustit. tom. 4. tractat. 3. disput. 72. numer. 8. Petr. Nauarr. lib. 2. de restitut. cap. 3. numer. 327. Bonacina dict. disput. 7. quæst. 4. puncto 6. vers. dicitur etiam si occidat. Farin. dict. quæst. 125. numer. 382. Tunc vero dicitur quis tali moderamine vii, qui se non poterat defendi, aut tueri, nisi eo modo, quo se defendit, vt ait Bertrand. consil. 224. num. 4. per tex. in l. scientia. §. qui cum aliter, ff. ad legem Aqu. Bar. & alij in l. 1. C. unde vi.

57 Moderamen inculpatæ tutelæ consistit circa modum, tempus, & causam, vt aduertunt Abb. in cap. olim, il. i. numer. 15. de restitut. spoli. Chirchou. tom. 2. comm. opin. lib. 9. titul. 10. numer. 13. vers. sed primo. Sayr. de censur. lib. 6. cap. 17. à numer. 7. Farinac. in praxi crim. quæst. 125. num. 350. cum seqq. Christoph. de par. in scholis ad leges styli. l. 58. numer. 5. Petr. Cabal. in tractat. de omni genere homicidij num. 94. Rebel. de obliq. iustit. par. 1. lib. 3. quæst. 12. numer. 7. Azor. instit. mor. par. 3. lib. 2. cap. 1. q. 2. Bernard. Greuæus ad practicam Camera Imper. lib. 2. concl. 108. consider. 1. à numer. 9.

58 Dicitur moderamen inculpatæ tutelæ excedi si aliquibus feriat armis inuasorem sine armis, quando inuasor prouocato robustior, & ferocior esset, vt tenet Bernard. Greuæus dict. consil. 1. numer. 12. & 13. vbi numer. 18. resoluit, quod inuasus à femina, non teneretur adhibere duriora arma, nisi moderatius egerit, vel masculus sit minutus, & trepidi animi, femina vero ferox. In dubio enim robustior præsumitur aggressor ex Tirac. de iure primog. quæst. 17. opin. 8. numer. 7. & Gomez pariar. tom. 1. cap. 3. num. 25. Probatio excellus acculatori iniuncta est, vt tenent Honded. decif. consultiua 99. num. 14. & 15. Vin. Neapol. decif. 458. numer. 8. Bernard. Greuæus dict. consil. 11. à numer. 44. Defensionem satis est probare, vt eius necessitas probata censeatur, quamuis de necessitate non articuletur, Bonacina tom. 2. communium opin. lib. 9. titul. 10. numer. 19. & Mich. Crass. numer. 45. Farinac. in praxi criminali, quæst. 125. numer. 428. vers. limita secundo.

59 Circa vero dispensationem respectu fori exterioris non prohibebatur Antistes à iure communi illam concedere homicidæ voluntario ad minores Ordines consequendos, simplicitateque obtinenda beneficia, secundum Anan. in capit. 2. num. 5. vbi Host. Ioan. Andr. & Butr. ac Abb. num. 5. de clericis pugnantis in duello. Hodietamen Episcopus dispensare non potest irregularitatibus prouenientibus ex homicidio voluntario occulto, aut manifesto, neque ad Ordines minores, nec ad simplex beneficium obtinendum: ita Nauarr. in manual. cap. 27. numer. 194. vers. 7. & num. 240. vers. 4. & consil. 17. de homicidio numer. 2. Gregor. de Valentia tom. 4. disputat. 7. quæst. 19. punct. 3. §. 5. Petr. Aragon. in 2. quæst.

64. art. 8. in fine, Tolet. in summi. lib. 1. cap. 31. Sayr. de censur. lib. 6. cap. 7. numer. 14. & 15. Henriquez in sum. lib. 14. cap. 19. §. 1. lit. D. Farinac. in praxi criminali par. 5. quæst. 119. numer. 62.

60 Homicida enim est irregularis, nec ad Ordines promoueri potest cap. final. de temp. ordinat. cap. d. cetero de homicida. Concil. Tridentin. sess. 14. de reformation. cap. 7. ibi, sed omni ordine: etiam de minori intelligunt Couarr. in Clemen. si furiosus par. 2. §. 3. numer. 5. in fine, plures refert Aloys. Ricci. in praxi auresa resolut. 404. numer. 2. Henricus dict. §. 1. lit. D. Neque deinde in susceptis ministrare potest dict. capit. 2. de clericis pugnantis, cap. suscepimus, de homicidio, Nicolaus Garcia de benef. par. 7. capit. 11. numer. 6.

61 An autem hodie possint Episcopi dispensare cum homicida voluntario ad retinendum curatum? quæstio est nō contemnenda, in qua affirmatiue respondent Sayr. in floribus decif. sub titul. de offic. Ordin. decif. 13. praxi Episcopalis par. 2. verbo dispensatio, §. 3. Nauarr. consil. 13. de officio ordin. in antiqu. alias consil. 45. sub tit. de homicida. in nouis. Sed hæc opinio nullo modo recipienda est ex eiusdem Concil. verbis simpliciter prohibentibus Episcopis facultatem dispensandi cum homicida voluntario, nec distinguendis ad beneficia, vel ad ordines, quinimo expresse loquentibus de vtriusque in illis verbis ibi, nec illi aliqua ecclesiastica beneficia etiam si curam non habeant animarum conferre liceat, sed omni Ordine, ac beneficio, & officio ecclesiastico perpetuo careat: ideo si quis omne dicit, nihil excipit ex iuris regula, certe dum in eodem capite sancitur, vt omni ordine perpetuo careant, non esse eius dispositionem ad Sacros tantum, aut curata beneficia restringenda, sed ad minores etiam aut simplicitate extendendam, tenent Nauarr. consil. 18. Incipit Quidam clericus, numer. 3. de homicida. in antiqu. & consil. 13. in nouis. Sayr. in suis decif. sub dict. titul. de homicida. decif. 19. Auila de censur. par. 7. disputat. 6. sess. 5. dub. 3. vers. secunda conclusio, & firmat Couarr. in cap. Alma mater, par. 2. §. 7. numer. 1. Quamuis circa susceptos, & suscipiendos Ordines distinctionem faciat praxi episcopalis, vbi proxime, & videatur firmare Henricus dict. cap. 19. numer. 1. & circa beneficia obtenta ante, & post irregularitatem Fr. Lud. Miranda dict. quæst. 8. art. 12.

62 Quod si occultum homicidium non sit in se voluntarium, sed iustum, vel casuale exequutum sine diligentia poterit etiam post Concilium dispensare adhuc in foro exteriori, quilibet Antistes pro minoribus Ordinibus, & simplicibus beneficiis: tum quia Concil. dict. cap. 6. prohibet tantum ne Episcopi dispensent cum homicida voluntario, idcirco eius non est extendenda dispositio ad alios homicidas: ita Henriquez dict. lib. 14. cap. 9. §. 3. & cap. 19. §. 2. lit. X. Nicolaus Garcia dict. par. 7. cap. 11. numer. 34. Campan. in diuers. iuris Canonici rubr. 11. cap. 23. numer. 132. & 142. Fr. Ludovic. Miranda dict. quæst. 8. art. 13.

63 Summus vero Pontifex dispensare potest in qualibet irregularitate proueniente ex homicidio iusto, vel iniusto, voluntario, vel casuali, ex eo quia omnis irregularitas à iure ipso ecclesiastico introducta est, prout resoluunt Bonacina de censur. disputat. 7. quæstione prima punct. 1. numer. 1. Couarr. in Clementina si furiosus par. 2. §. 3. numer. 3. Nauarr. in manual. cap. 27. numer. 191. & ad cap. 1. §. Quibus numer. 10. de penitent. distinct. 7. Henricus lib. 14.

cap. 1. §. 3. Campani. diſt. cap. 23 numer. 3. & 4. tum quia, ita colligitur ex Tridentin. ſeſſ. 24. cap. 6. quare ita reſolunt Molin. de inſtit. tom. diſputation 79. Vge- lin. de irregularitate cap. 32. Soar. de cenſur. diſputat. 44. ſeſſ. 4. numer. 35. Aſula eodem tractat. par. 7. diſputat. 6. ſeſſ. 3. Bonacina diſt. diſputat. 7. quaſt. 4. puncto ultimo, numer. 1. Rejeſta illa periniqua, & temeraria opinione, quæ credit minime licere Papæ diſpenſare in irregularitate proveniente ex homicidio voluntario, quem tenuit Borgas in tract. de irregularit. par. prima in princip. quaſt. 3. Eſt tamen in hac re diſtinguendum, an ſit concedenda diſpenſatio in iſta irregularitate procedente ex homicidio, quandoquidem ubi illud patratum eſt præcedente mera & directa voluntate occidendi præter peccatum, eſt indiſpenſabile, quia negat in ea diſpenſationem Concil. Tridentin. ſeſſ. 14. de reformat. capit. 7. in illis verbis ibi, perpetuo careat, & per argumentum à contrario ſenſu, quatenus in eius calce permittit concedi diſpenſationem, ſi illud commiſſum fuerit abſque voluntate directa occidendi: Cuius namque capit. verba non operantur omnimodam impoſſibilitatem diſpenſandi: ſed difficultatem præmaximam, cum qua eſſet illa quandoquæ concedenda in mentionato caſu, iuxta notata per Henric. lib. 14. cap. 14. §. 2. In cæteris tamen homicidij ſpeciebus æquior eſt Papæ voluntas, qui in illis facilius conſuevit diſpenſationes elargiri, ſi in illis contrahatur irregularitas, & probatur ex tex. in diſt. cap. 7. verſ. ſi vero homicidium diſt. ſeſſ. 14. dum namque in eius calce præcipit committi loci Ordinario, qui non niſi cauſa cognita, & probatis precibus, ac narratis, nec aliter, diſpenſare poſſit, aperte innuat requiri ſupremi Præſulis auctoritatem, ſine qua non liceret ordinario elargiri diſpenſationem, Maiol. de irregular. lib. 5. cap. 48. §. 3. ſub. numer. 18. Henric. in ſumm. lib. 14. cap. 19. §. 1. & ita intelligendus eſt Sayr. de cenſuris lib. 7. cap. 7. ſub numer. 8. indefinite loquens non addendo, vel occulto. Nec contradicunt quæ Mari. Antonin. variar. lib. 3. reſoluit. 16. ſub num. 20. verſ. Oſtendit, quia vendicant ſibi locum in homicidio occulto, & irregularitate ab illo cauſam habente, quo quidem calu militat diſpoſitio cap. 6. ſeſſ. 14. de reformat. ad cuius adimplementum laſus eſt, ſi illa non oriatur ex homicidio voluntario, ac delictum non ſit deductum ad forum contentioſum, ut poſſit diſpenſare Præſul.

S P M M A R I U M.

1. Occultum per ſe, ſine abſolute dicitur, quod nihil habet unde poſſit ab hominibus cognosci.
2. Occultum per accidens eſt, quod extrinſecus progreditur, ſed à nemine auditur.
3. Occultum, ſine ſecretum dicitur, quod plene probari non poſſit.
4. Hæretici occulti qualiter dicantur.
5. Hæretici pure occulti poſſunt abſolui non ſolum ab Episcopis, quibus ſubſunt, ſed etiam à quolibet Confeſſario per ſuum Superiorem approbato.
6. Hæretici omnino occulti, & pure mentales non ſunt ipſo iure excommunicati, neque incidunt in pœnas contra hæreticos ſtatutas.
7. Canonica contrarium tenetur, ſed illorum fundamentum reſpondetur.
8. Declaratur text. in Clemen. 1. §. verum quia, de hæret.

9. Concil. Tridentin. ſeſſ. 24. de reformat. capit. 6. in fine non intelligitur de hæretico occulto ſimpliciter, & per ſe.
10. Hæretici occulti per accidens, & à fortiori, qui tales probari poſſunt, in excommunicationem, & alias pœnas per Eccleſiam aduerſus hæreticos laſas, incidunt.
11. Hæretici occulti per accidens, & qui tales probari poſſunt comprehenduntur in cap. 1. proceſſus Bullæ in Cæna Domini.
12. Confeſſarij non poſſunt abſolvere hæreticos occultos per accidens, & manifeſtos, ſeu notorios.
13. Confeſſarij de quibus interrogare debent penitentes, qui tepidi ſunt in Fide.
14. Apoſtate in abſolutione obtinenda ſequuntur hæreticorum conditionem.
15. Apoſtate ſunt hæretici.
16. Dubius in Fide quando dicitur hæreticus?
17. Hæretici occulti ad hoc ut in excommunicationem incurrant quales actus, ſeu ſigna, vel opera exteriora facere debeant?
18. Hæreticus mentalis ſi coram Inquiſitoribus occultis, ſinam hæreſim confeſſatur, vel eam reuelat amico, petens ab eo conſilium, non incidit in excommuni. propter illum actum.
19. Hæreſim occultam confeſſus non dolens de paſſo in excommunicationem incurrere.
20. Hæreticus pure mentalis non eſt excommunicatus, quamvis per locum dixerit ſe aliquando hanc, vel illam hæreſim credidiſſe, melius ſub diſtinctione reſolvitur.
21. Episcopum poſſe poſt Concil. Tridentin. per ſe ipſum, & non per ſuum Vicarium in foro conſcientiæ abſolvere in ſua diœceſi hæreticos ſibi ſubditos, occultos, tamen, tenent multi Doctores.
22. Doctores prædicti reſpondentur.
23. Reſertur cap. 1. proceſſus Bullæ in Cæna Domini.
24. Verior ſententia tenet Episcopis eſſe ſublata facultatem abſolvendi occultos hæreticos.
25. Episcopi à S. D. N. Papa facultatem petunt abſolvendi prædictos hæreticos occultos.
26. Inquiſitores Apoſtolici, aut eorum Vicarij, ſive commiſſarij in foro conſcientiæ abſolvere non poſſunt occultos hæreticos, virtute Extrinſ. Clem. 1. 11.
27. Inquiſitoribus. Apoſt. ſolum in prædicta Extrinſ. tribuitur poteſtas, ut poſſint in ſuo auditorio hæreticos accipere ad ſecretam abſolutionem, & ſecretas quoque penitencias.
28. Inquiſitores Apoſt. an hodie exiſtente reuocatione ſubſequenti per proceſſum Bullæ in Cæna Domini poſſint abſolvere ab hæreſi in foro conſcientiæ?
29. Abſolutus in foro conſcientiæ à crimine hæreſis poſſit accuſari in foro iudiciali, nec tueri ſe poſſit exceptione receptæ penitentiæ in foro exteriori.
30. Clauſula in iubilæis appoſita, ut Penitentes à Confeſſariis approbatis, quos elegerint abſolui poſſint ab omnibus, & quibuſvis peccatis, & cenſuris, etiam ſedâ Apoſt. reſervatis, etiam ab illis, quæ in Bulla Cæna Domini continentur, tenent aliqui poſſe tunc hæreticos emendatos abſolui in foro conſcientiæ, reſervata poteſtate Inquiſitoribus procedendi in foro exteriori.
31. Sententia contraria verior eſt, & in praxi tenenda.
32. Hæretici in pœnas in foro interiori non incurrunt, licet grauius peccent, qui metu mortis, aut cruciatuum, ſeu tormentorum, vel dimitiarum cupidi, ſe hæreticos fingunt, integram tamen Fidem in corde retinentes.
33. Hæretici dicto modo proxime explicato, cum in ex-

communicationem non incurrant à quolibet idoneo Confessario absolvi poterunt.

34 Episcopi ab Illustrissim. DD. Cardinalibus Urbis, & Orbis generalibus Inquisitoribus quomodo concedatur licentia absolvendis occultos hereticos.

35 Episcopi in recipiendis hereticis, seu schismaticis in eis locis, seu diocesis, in quibus ob multitudinem tantum delinquentium ordo iudicarius plene servari non potest, quam practicam, & modum retinere debeant, ostenditur.

36 Inquisitores contra hereticam pravitatem in foro exteriori absolvere possunt quoscunque hereticos, credentes, factores, &c. non obstante cuiuslibet Canonis, Concilij, aut processus Bullæ in Cæna Domini decretis.

37 Inquisitores huiusmodi sunt viri gravissimi, & aequissimi, ac prudentissimi.

38 Laudatur Illustrissim. DD. Ferdinandus Martini Mascarenhas Regni Portugaliæ generalis Inquisitor.

39 Hæresis delictum pertinet hodie ad Inquisitores primitivæ ad omnes alios iudices, non excluso tamen iudicio Ordinarij coassistens Inquisitoribus in causis propriis.

40 Casus directæ, & reductivæ ad tribunal sanctissimæ Inquisitionis spectantes quales? remissive.

41 Confessores, qui in sacris Confessionibus consistentem ad libidinem provocaverint, uti de hæresi suspecti puniuntur ab Inquisitore.

42 Laudatur Reverendissimus D. Rodericus à Cunha Episcopus Portugalensis, utriusque iuris prudentissimus.

43 Clericus matrimonium sine clam, sine publice contrahens, si in sacris sit constitutus Ordinibus, est suspectus de hæresi, & potest puniri per Inquisitor.

44 Monachus nuptias contrahens an puniatur per Inquisitores? remissive.

45 Matrimonium contrahens simul cum duabus uxoribus, videtur male sentire de Sacramento, & contra eum, tanquam contra suspectum de hæresi procedunt Inquisitores.

46 Missarum celebrationes usurpantes, & Sacramentum Pœnitentiæ Christi fidelibus ministrare præsumentes, ad Sacrum Presbyteratus Ordinem minime promoti, puniuntur per Inquisitor.

47 Sodomii criminis punitio ex concessione Greg. XIII. pertinet ad Inquisitor. in Regno Portugaliæ primitivæ ad omnes iudices, & superiores ecclesiasticos, cumulative tamen ad seculares potestates.

48 Excommunicatione per annum perseverantes tanquam suspecti de hæresi leniter puniuntur ab Inquisitoribus.

49 Iudices seculares tenentur Inquisitorum literas, & illorum mandata celeriter exequi.

50 Index secularis in causa hæresis est mernus executor, nec de processu, nec de sententia, aut mandato Inquisitorum, nec de crimine illo cognoscere potest.

51 Inquisitores pœnis, & censuris contra inobedientes procedere possunt.

EPISCOPVS, VIRTUTE

Concilij Tridentini, an possit
absolvere occultos
hereticos?

ALLEGATIO XL

Pro vera præsentis quæstionis explicatione, ducti à nobis erunt examinanda; Primum, quot modis dicantur heretici occultis, & quos occultos hereticos possint Episcopi, & quilibet Confessarij à suis Ordinariis absolvere; Secundum, an facultas absolvendi concessa Episcopis per Concil. Trid. sess. 24. de reformat. cap. 6. sit eisdem adempta per processum Bullæ in Cæna Domini? Et an calu quo sit adempta, quomodo se gerere debeant in absolvendis occultis hereticis.

Quot modis dicantur occultis heretici, & quos occultos hereticos poterunt Episcopi, & quilibet Confessarij approbati absolvere?

1 Quantum ad præsens institutum spectat trifariâ dicitur aliquid occultum fieri. Primo dicitur quoddam occultum per se, siue absolute, & simpliciter, quod nihil habet unde possit ab hominibus cognosci, & hoc dicitur occultum cordis siue mentis, quia solo corde, & mente intus retinetur, nec voce, scripto, opere, aut alio quolibet actu, siue signo exteriori foras, siue extra procedit. Caietan. 2. 2. quæst. 11. art. 3. & ibidem Petr. de Arag. & Ban. artic. 4. Sylvest. in summ. verbo communicatio 7. in princip. vers. secunda est, Alphons. de Castro de iusta hereticorum punit. lib. 2. cap. 18. Simanch. de catholicis institution. tit. 42.

2 Est aliud occultum per accidens, quod extrinsecus progreditur, & natura sua manifestum, & cognitum fieri potest, sed quia defunt, qui audiant, vel indicant, occultum & secretum remanet, id tamen contingit quando quis in vasta solitudine solus profert hæresim aliquam, talis hæresis occulta per accidens dicitur, quia nemo aderat, qui eam audiret, & natura sua intelligi potuit, & probari, cum ad actus exteriores processisset, quamvis & defectu testium sit occulta per accidens, & probari non possit, Caiet. Alphons. de Castro, & Simanch. dict. locis.

3 Tertio, & postremo dicitur, quid occultum, siue secretum, quo plene probari non potest, quale est illud, quod unus tantum scit, aut licet ab aliquibus sciatur, sunt tamen singulares, etenim occultum in hac significatione dici potest, quod non est manifestum cap. vñstra de cohabit. cleric. vbi communiter Doctores, & Turrecrem. in cap. si peccaverit 2. quæstione prima. Simanch. dict. tit. 42. de occultis, numer. primo.

4 Similiter trifariâ potest dici quis occultus, siue secretus hereticus, aut per se, & simpliciter, aut per accidens, aut quia plene probari nequit, & hæc occultis differentia, ut prudenter Simanchas dict. tit. 42. numer. 7. observat, recepta est à viris doctissimis.